

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Aleše Roztočila a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobkyně: **HARTMANN - RICO, a. s.**, se sídlem Masarykovo náměstí 77, Veverská Bítýška, zast. JUDr. Janou Marečkovou, advokátkou, se sídlem Křenova 7, Praha 6, proti žalovaným: **1) Česká průmyslová zdravotní pojišťovna**, se sídlem Jeremenkova 11, Ostrava, **2) Oborová zdravotní pojišťovna zaměstnanců bank, pojišťoven a stavebnictví**, se sídlem Roškotova 1, Praha 4, **3) Revírní bratrská pokladna, zdravotní pojišťovna**, se sídlem Michálkovická 108, Ostrava, zast. JUDr. Libuší Šmehlíkovou, advokátkou, se sídlem Michálkovická 108, Ostrava, **4) Vojenská zdravotní pojišťovna České republiky**, se sídlem Drahobejlova 4, Praha 9, **5) Zaměstnanecká pojišťovna Škoda**, se sídlem Husova 302, Mladá Boleslav, **6) Zdravotní pojišťovna ministerstva vnitra České republiky**, se sídlem Vinohradská 2577/178, Praha 3, zast. JUDr. Petrem Šustkem, Ph.D., advokátem, se sídlem Veleslavínova 3, Praha 1, o žalobě proti rozhodnutí o snížení úhrady zdravotnických prostředků z veřejného zdravotního pojištění a alternativně o žalobě proti nezákonnému zásahu, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 28. 5. 2013, č. j. 10 Ad 6/2013 - 149,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 28. 5. 2013, č. j. 10 Ad 6/2013 - 149, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Rekapitulace předcházejícího řízení

[1] Žalobkyně, podnikající ve výrobě a distribuci zdravotnických prostředků, se domáhala žalobou zrušení rozhodnutí žalovaných snižujících úhradu z veřejného zdravotního pojištění za vybrané zdravotnické prostředky, které dodávala na trh. Žalobkyně považovala postup žalovaných při snížení úhrady za zastřené správní rozhodnutí, při němž nebylo postupováno transparentně a přezkoumatelně v souladu se správním řádem. Alternativně spatřovala v jejich jednání nezákonný zásah a domáhala se jeho odstranění.

[2] Městský soud v Praze žalobu zamítl rozsudkem dne 28. 5. 2013, č. j. 10 Ad 6/2013 - 149. Ve snížení úhrady za zdravotnické prostředky, při níž žalovaní postupovali na základě § 15 odst. 11 a navazujících příloh zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů (dále jen „zákon o veřejném zdravotním pojištění“), nespatoval formální ani materiální znaky správního rozhodnutí. Dále posoudil, že nebyly naplněny kumulativní podmínky pro důvodnost žaloby proti nezákonnému zásahu podle § 82 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), které Nejvyšší správní soud definoval v rozsudku ze dne ze dne 17. 3. 2005, č. j. 2 Aps 1/2005 - 65. Za nesplněnou považoval už první podmínku spočívající v přímém dotčení žalobkyně. Pokud nebyli podle tehdejší judikatury přímo dotčeni rozhodnutím o výši úhrady výrobci a distributoři léčivých přípravků, nemohli být faktickým určením výše úhrady dotčeni ani distributoři zdravotnických prostředků.

[3] Proti výše uvedenému rozsudku Městského soudu v Praze podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) včasnou kasační stížnost. Namítla, že po materiální stránce snížení úhrady představovalo správní rozhodnutí, na čemž nemohlo nic změnit chybějící zákonné zmocnění k jeho vydání. Závěr ohledně chybějícího přímého dotčení svých práv považovala za mylný. Dovožovala, že zařazení zdravotního prostředku do číselníku, přiřazení do konkrétní skupiny a posouzení nejméně ekonomicky náročné varianty zdravotního prostředku byly způsobilé přímo ovlivnit její tržní pozici a dotknout se jejích práv.

[4] Nejvyšší správní soud kasační stížnost rozsudkem ze dne 30. 10. 2013, č. j. 4 Ads 60/2013 - 73, zamítl. Ztotožnil se plně se závěry Městského soudu v Praze, že výše úhrady z veřejného zdravotního pojištění za zdravotnický prostředek nebyla stanovena rozhodnutím ve správním řízení, a dále, že stěžovatelka nebyla přímo dotčena na svých právech snížením výše úhrady a že se tudíž nemohlo jednat o nezákonný zásah.

[5] Proti naposledy uvedenému rozsudku brojila stěžovatelka ústavní stížností, kterou Ústavní soud v nálezu ze dne 27. 6. 2017, sp. zn. II. ÚS 315/14, shledal důvodnou pro porušení práv garantovaných čl. 36 odst. 1 Listiny. Ústavní soud dospěl k závěru, že po vydání rozsudku Nejvyššího správního soudu došlo k vývoji judikatury, a to Ústavního i Nejvyššího správního soudu, kterou byl překonán závěr o absenci přímého dotčení stěžovatelky. Ústavní soud poukázal na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 12. 2014, č. j. 4 Ads 35/2013 - 63, podle něhož byli držitelé registrace léčivého přípravku, tj. jeho výrobci či distributoři, k podání žaloby proti rozhodnutí stanovujícího výši úhrady léčivého přípravku z veřejného zdravotního pojištění aktivně legitimováni na základě § 65 odst. 1 s. ř. s. Ústavní soud souhlasil se závěrem Nejvyššího správního soudu, že při stanovení úhrady za zdravotnický prostředek se o správní rozhodnutí nejedná. Vyvodil však, že rozsudky Nejvyššího správního soudu ani městského soudu neposkytly ústavně konformní zdůvodnění, proč stěžovatelka nemohla být přímo dotčena na svých právech a nesplňovala tak podmínky tzv. zásahové žaloby. S odkazem na zásadu incidentní retrospektivy judikaturního odklonu, podle níž by zásadně měla být reflektována i judikatura vydaná po vydání napadeného rozhodnutí, Ústavní soud rozsudek Nejvyššího správního soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

II. Posouzení kasační stížnosti

[6] Po zrušení svého shora označeného rozsudku Ústavním soudem přistoupil Nejvyšší správní soud k novému posouzení kasační stížnosti stěžovatelky, vázán právním názorem Ústavního soudu obsaženým ve zrušujícím nálezu.

pokračování

[7] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila v kasační stížnosti. Z obsahu kasační stížnosti je zřejmé, že ji stěžovatelka podala z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[8] Podle tohoto ustanovení „[k]asační stížnost lze podat pouze z důvodu tvržené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.“ Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní předpis, popř. je sice aplikován správný právní předpis, ale tento je nesprávně vyložen.

[9] Kasační stížnost je důvodná.

[10] K právní otázce, zda snížení úhrady za zdravotnické prostředky z veřejného zdravotního pojištění představuje správní rozhodnutí, Nejvyšší správní soud setrvává na svých Ústavním soudem nerozporovaných závěrech. Souhlasí s hodnocením Městského soudu v Praze, že výše úhrady podle § 15 odst. 11 a navazujících částí přílohy č. 3 zákona o veřejném zdravotním pojištění není určována ve správním řízení, neboť neprobíhá ve formalizovaném řízení, jehož výsledkem by bylo vydání správního rozhodnutí ve formálním ani materiálním smyslu. Zdravotní pojišťovny nevystupují v roli správního orgánu, nýbrž poskytují plnění z jejich smluvního vztahu s pojištěncem. Právní předpisy ve věci určení výše úhrady zdravotním pojišťovnám nijak nevymezují působnost nebo pravomoc, a zdravotní pojišťovny proto nejsou k vydání správního rozhodnutí zmocněny.

[11] K alternativnímu návrhu stěžovatelky, kterým se domáhala ochrany před nezákonným zásahem, však musí Nejvyšší správní soud korigovat svůj předchozí právní názor. Nelze totiž učinit kategorický závěr, že by stěžovatelka nemohla být přímo dotčena výší úhrady zdravotnického prostředku ze systému veřejného zdravotního pojištění. Názor Městského soudu v Praze, opřený výhradně o rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2011, č. j. 3 Ads 48/2010 - 237, který vylučoval možnost přímého dotčení výrobce a distributora zdravotnického prostředku odkazem na skutečnost, že přímé dotčení nebylo možné konstatovat ani u výrobce a distributora léčivého přípravku, tak neobstojí. S přihlédnutím k usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 12. 2014, č. j. 4 Ads 35/2013 - 63, již není a priori vyloučen závěr o přímé dotčenosti výrobce a distributora léčivého přípravku. Z analogie mezi právním postavením výrobce a distributora léčivých přípravků a zdravotnických prostředků tak vyplývá, že by stěžovatelka nemohla být přímo dotčena výší úhrady svých výrobků ze zdravotního pojištění.

[12] Jelikož rozsudek Městského soudu v Praze žádné jiné argumenty podporující závěr o nemožnosti přímého dotčení neobsahuje, je zapotřebí ho i s ohledem na zrušující nález Ústavního soudu považovat za nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., k čemuž musel Nejvyšší správní soud přihlídnout z úřední povinnosti, jak vyplývá z § 109 odst. 4 s. ř. s.

III. Závěr

[13] S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti Nejvyšší správní soud podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. napadený rozsudek Městského soudu v Praze zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm bude Městský soud v Praze podle § 110 odst. 4 s. ř. s. vázán právním názorem vysloveným v tomto zrušovacím rozsudku. V dalším řízení tedy posoudí,

zda byly naplněny podmínky pro podání žaloby proti nezákonnému zásahu, včetně podmínky přímého dotčení.

[14] V novém rozhodnutí ve věci Městský soud v Praze rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 věta první s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. srpna 2017

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu